

ним обичајима Црногораца). Сви поменути су свесрдно и савјесно прихватили ову сарадњу са нашим Институтом.

Овим радом углавном је завршено исписивање грађе која се односи на припреме првог издања Општег имовинског законика за Црну Гору до 1888 године.

Нико С. Мартиновић

ПРВИ КОНГРЕС ИСТОРИЧАРА ФНРЈ

Први конгрес историчара ФНРЈ, који је припремио Координациони одбор историских друштава ФНРЈ, одржан је у Београду од 5 — 8 маја ове године.

Конгресу је присуствовало око 400 историчара из свих република. Из наше Републике било је присутно 33 делегата.

Програм Конгреса утврђен је унапријед. Он је био отштампан и послан заједно са тезама свих реферата учесницима Конгреса. Према томе програму Конгрес је радио 5 и 8 маја у пленуму, а 6 и 7 маја по секцијама. У пленуму је прочитано 6 реферата и то:

- 1) Грађански елементи у Првом српском устанку — Душан Перовић, доцент Универзитета у Београду;
- 2) Проблеми генезе нашег средњевјековног феудализма — др Бого Графенауер, проф. Универзитета у Љубљани;
- 3) Мјесто историје у новој концепцији наше школе — Лолика Ђурановић, професор у Загребу;
- 4) Проблематика извора за историју НОБ — др Метод Микуж, проф. Универзитета у Љубљани;
- 5) О нашој војној историографији — Петар Томац, генерал-мајор, Војно-историски институт у Београду, и
- 6) Карактер тимарске организације у Босни и Херцеговини — Недим Филиповић, доцент Универзитета у Сарајеву.

За читање по секцијама јавило се 88 референата. Секција је било 10, и то: за историју наше земље у античко доба и за археологију; за историју средњег вијека; за историју XVI до XVIII вијека; за историју XIX и XX вијека (до 1918 године); за историју од 1918 до 1945 године; за историју радничког покрета; за помоћне историске науке и за архивистику; за наставу историје у средњим школама; за правну историју и секција за историју умјетности.

У име нашег друштва прочитана су четири реферата: Црна Гора и Француска у доба књаза Данила (Андрија Лаиновић), Бо-

гишић и историска правна школа (Нико С. Мартиновић) и Гувернадурство као политичка струја у Црној Гори (Томица Никчевић).

Конгрес је одржан у просторијама Српске академије наука.

Конгрес је отворио др Јарослав Шидак, проф. Универзитета из Загреба и претседник Координационог одбора историских друштава. Он је поздравио присутне и истакао значај Конгреса, који се одржава у част стопедесетогодишњице Првог српског устанка и поводом 60-годишњице смрти Фрање Рачког. Он је окарактерисао Конгрес као нови облик рада историчара преко историских друштава која данас врше одређену функцију у развитку наше историске науке. Друштва имају задатак да уз академије изграђују још један самосталан центар научног рада. Ту своју функцију она испуњавају прије свега издавањем историских часописа, развитком научне критике, предавачким радом и популарисањем историске науке путем предавања и различитих издања и активном сарадњом у рјешавању различитих питања која искрсавају у школама и научним установама.

Послије тога прочитао је свој реферат: Карактер српске државе Првог устанка др Драгослав Јанковић, мјесто Душана Перовића, који због болести није успио да изради свој реферат о грађанском елементу у Првом српском устанку.

Затим је настала дискусија и читање других реферата. Нарочито живу дискусију изазвао је реферат о историји у новој концепцији школе.

Реферати по секцијама читани су једновремено по разним одјељењима и слушаоци су се опредјељивали према третираном материјалу и струци.

Четвртог дана Конгреса, 8 маја последије подне, основан је Савез историских друштава ФНРЈ и усвојена су правила Савеза. Циљ и задаци Савеза су, да помаже и координира рад републичких историских друштава и да помаже развој историске науке у појединим народним републикама. Исто тако Савез ће имати задатак да ради на унапређењу научно-истраживачког рада на пољу историје народа ФНРЈ и опште историје и да ради на унапређењу историске наставе и усавршавању стручног образовања наставничких кадрова; да помаже развој и унапређење архива, музеја и других историских установа; да помаже чување историских знаменитости и да ради на популарисању резултата историских наука и одржава везе и успоставља сарадњу са историским друштвима у иностранству.

У закључцима које је Конгрес усвојио, између осталог, констатовано се знатан напредак југословенске историографије у борби за рјешавање и уклањање оних проблема који су у југо-

словенској историографији раније доприносили раздвајању наших народа; у обраћању пажње историчара нарочито на обраду проблема економско-друштвеног развика. Упркос томе напретку Конгрес је констатовао и знатне недостатке у досадашњем раду и због тога скреће пажњу на следеће главне задатке: да историчари улажу веће напоре за правилно примјењивање марксистичког метода у раду на историји, да више пажње обратe обради наше новије и најновије историје, користећи при том архивску грађу и да што више учине на приказима и критици историских расправа и објављене грађе у историским часописима и другој штампи. Што се тиче питања научне организације, наглашена је потреба уске сарадње у области археологије са преисторијом, историје умјетности и историје. Констатована је слабост у стварању нових научних кадрова у вези са недовољно развијеним класичним студијама. Препоручено је да се на универзитетима што прије приступи стварању катедри за нашу најновију историју, а тако исто и економску историју и социологију. У погледу наставе историје у средњој школи Конгрес је закључио да треба израдити заједнички план и оквирни програм наставе историје у свим школама ФНРЈ. Препоручио је да се у вишим разредима гимназије споји општа и национална историја, затим да се размотри проблем подјеле градива историје у вишим разредима. Исто тако, препоручено је да секције размотре питање мјеста наставе историје у стручним школама која не одговара садашњим условима. Конгрес је даље закључио да се новим савременијим законским прописима ријеша даљи развитак архивске службе и да се уз сарадњу историчара, архивиста и других јавних радника што прије среди, издвоји и одабере она историска грађа која још није сређена.

Конгрес је на крају усвојио правила Савеза и изабрао управни одбор у који су ушли: др Франц Цвигтер који је изабран за претсједника, др Бого Графенауер — секретар, др Франц Шкерл, др Јарослав Шидак, др Бранислав Ђурђев, Љубен Лапе, Андрија Лаиновић, др Драгослав Јанковић и генерал мајор Петар Томац.

Сједиште Савеза одређиваће Конгрес, а за следеће двије године одређена је Љубљана за сједиште Савеза. Ријешено је да свако друштво даје Савезу годишње чланарину по 20.000 динара.

А.

ИСПРАВКА

У првој свесци „Историских записа“ за 1953 г. омашком је метнуто на страни 92 за Филипа Маркишина Ђурашковића да је био с е р д а р.